

Porabje

Tednik Slovencev na Madžarskem • Monošter, 8. januarja 2026 • Leto 36, št. 1

NAGRADO ZA NARODNOSTI PREJEL ALOJZ HANŽEK

Z BANDO SO ŠPILALI TUDI NA VESELICAJ
stran 5

MESAU Z MESAUM DJEJIM
stran 8

PRIPOVEJSTI O MENJE POZNANI ŽENSKAJ
stran 9

NAGRADO ZA NARODNOSTI PREJEL ALOJZ HANŽEK

Najvišjo državno nagrado na narodnostnem področju, ki jo vsako leto podeljuje vlada Madžarske, je letos ob dnevu narodnosti, 18. decembra, prejel Alojz Hanžek z Gornjega Senika. Slovesna podelitev nagrad za narodnosti za leto 2025 je potekala v Bolgar-

Osnovno šolo je obiskoval na Gornjem Seniku, srednjo pa na gimnaziji v Monoštru, kjer je leta 1985 tudi maturiral. Leta 2019 se je upokojil, a kot poudarja jo številni, upokojitev zanj ni pomenila umika iz javnega življenja – nasprotno, njegovo delo za skup-

kjer je dosledno zagovarjal interese lokalne skupnosti. Od leta 1991 pa vse do danes je član predsedstva Zveze Slovencev na Madžarskem, kjer aktivno sodeluje pri oblikovanju kulturnega in družbenega življenja slovenske narodnosti.

Posebno pomembno poglavje njegovega delovanja predstavlja folklor. Kar sedemnajst let je vodil folklorno skupino Zveze Slovencev na Gornjem Seniku. V času, ko so bile razmere za delovanje še zelo skromne, je s sodelavci vztrajal in gradil temelje organiziranega kulturnega življenja.

»Ko smo leta 1985 začeli delati s folklorno skupino, ni bilo lahko. Takrat še ni bilo nobenih slovenskih organizacij. Imeli pa smo žensko, našo 'mater', Ireno Barber, ki nam je ogromno pomagala. Prvih pet, šest let smo delali sami, z njeno pomočjo. Ko pa so nastale organizacije, je bilo veliko lažje – tudi zato, ker smo dobili noše, instrumente in podporo za nastope,« se spominja nagradenec.

Od leta 2015 vsako leto aktivno sodeluje tudi pri predstavitvah porabskih običajev, zlasti pri prikazovanju tradicije porabskega borovega gostovanja, tako v muzeju na prostem v Szentendreju kot tudi v Sloveniji. S tem pomembno prispeva k širšemu poznavanju slovenskih ljudskih običajev iz Porabja onkraj meja domače pokrajine.

Velik del njegovega dela je posvečen tudi ohranjanju kulturne dediščine. Vodi

delavnice pletenja košar za osnovnošolce in s tem mlajšim rodovom prenaša znanje, ki vse hitreje tone v pozabo. S predstavitvami pletenja košar slovensko skupnost na Madžarskem predstavlja tudi v Sloveniji ter krepi čezmejne kulturne vezi. Dejaven je tudi na

me, da pridejo tudi mladi in da se večinoma pogovarjamo po slovensko.«

Na vprašanje, od kod mu še vedno toliko energije, odgovarja preprosto in iskreno: »To moraš čutiti v sebi. Tako moraš tudi živeti. In seveda – imeti moraš zdravje. Dokler mi zdravje

Nagrajenec Alojz Hanžek (na sredini) ter državna sekretarja Miklós Soltész in Attila Sztojka

skem kulturnem domu, kjer sta priznanja izročila državni sekretar na ministrstvu predsednika vlade, pristojen za cerkvene in narodnostne odnose, Miklós Soltész, ter državni sekretar na ministrstvu za notranje zadeve, pristojen za družbene priložnosti in romske zadeve, Attila Sztojka.

Tokratni nagradenec slovenske skupnosti na Madžarskem je z večdesetletnim delom pustil neizbrisani pečat v kulturnem, družbenem in skupnostnem življenju Porabja. Za nagrado ga je predlagala Zveza Slovencev na Madžarskem.

Alojz Hanžek se je zaradi slovenskega narodnostnega porekla že v otroštvu na ravni maternega jezika naučil porabskega slovenskega narečja, ki je pozneje postalo temelj njegovega celotnega delovanja.

nost se nadaljuje z enako vnemo.

Ob prejemu nagrade je nagradenec skromno poudaril, da priznanje razume kot skupni dosežek: »Najprej se moram zahvaliti tistim, ki so me predlagali za to nagrado. Nisem več tako mlad, ampak še vedno veliko delam. Kar je mogoče, naredim za porabsko slovensko skupnost. To priznanje ni za to, kar delam danes, ampak za dolga leta sodelovanja in prizadevanj. In tega priznanja ne bi bilo brez drugih – tudi mladih –, s katerimi sem delal. Brez njih ne bi mogli doseči toliko.«

Njegovo javno in skupnostno udejstvovanje traja že več desetletij in je zgled predanosti. Od leta 1994 je bil v več mandatih član občinskega sveta Občine Gornji Senik ter Slovenske narodnostne samouprave,

Alojz Hanžek vsako leto aktivno sodeluje pri predstavitvi borovega gostovanja.

področju sadjarstva, zlasti pridelave jabolk, kjer svoje znanje deli z mlajšimi in starejšimi.

Ob tem pa opozarja na skrb zbujajoči trend: »Pred desetimi, dvajsetimi leti je bilo za te dejavnosti več zanimanja. Danes pa se marsikaj že izgublja. Mladi nočejo več opravljati rokodelskih del. Prav zato je še toliko bolj pomembno, da teh dejavnosti ne pustimo utoniti v pozabo.«

Posebno mu leži na srcu ohranjanje jezika v vsakdanjem življenju. Kot pravi, so prav skupna opravila in navade nekoč omogočale prenos jezika in izročila:

»Danes ni več navad, kot je bilo luščenje bučnih semen, ko smo se družili, poslušali starejše – in vse to v maternem jeziku. To šego smo pred leti znova obudili na Gornjem Seniku in vsako leto je več ljudi. Veseli

služi in dokler bom zmožel, bom dejaven pri skupnosti.«

Kot dodaja, mu misli na skupnost ne dajo miru niti ponoči:

»Včasih, ko se ponoči zbudim, razmišljam, kaj bi še lahko naredili. Mislim pa, da bi največ morali delati doma – govoriti slovensko z otroki. S tem bomo samo bogatejši. Če ohranimo jezik in običaje, ohranimo sebe,« konča s pomenljivimi besedami v domačem narečju: »Ge bi sploj rad biu.«

Z nagrado za narodnosti so mu konec minulega leta priznali pomembnost življenjskega dela, kar si Alojz Hanžek zares zasluži. Njegova predanost, vztrajnost in ljubezen do skupnosti je vzor in navdih za sedanje in prihodnje rodove porabskih Slovencev.

mvn

»Porabskemu Prešernu« Dušanu Mukiču za cikel sonetov Nin te nega prva nagrada Porabskih liter

V Monoštru so zadnji dnevi minulega leta znova minili tudi v znamenju besede: podelili so nagrade literarne natečaja Porabske literature, ki ga pripravljata Slavistično društvo Prekmurja, Prlekije in Porabja ter Zveza Slovencev na Madžarskem.

Med dobitniki priznanj je tudi tokrat posebej izstopalo ime, ki ga porabska kulturna skupnost že dobro pozna: Dušan Mukič, pisec in novinar, je znova zmagal v kategoriji odraslih.

Za pesem *Nin te nega*, cikel osmih ljubezenskih sonetov, prežetih z motivi porabskega kulturnega izročila in popotovanjem skozi tamkajšnje vasi, je prejel prvo nagrado.

Ker je Mukičev ustvarjalni opus vse tesneje povezan z ohranjanjem porabskega slovenskega narečja, prav skozi ustvarjanje v njem pa Mukič dokazuje veliko izrazno moč tega narečja, smo se pogovarjali z nagradjenem.

V njem razkriva ozadje nastanka cikla, svoje pesniške ambicije in razmisleke o jeziku, ki mu ostaja zvest.

Na vseh porabskih literah ste se zelo dobro odrezali. Kako doživljate letošnjo zmago?

Dušan Mukič: »Na vseh štirih natečajih sem zasedel prvo mesto, tako da imam doma že kar lepo zbirko priznanj. To mi predstavlja

veliko čast, saj lahko z vsakim nagrajenim delom znova dokažem izrazno moč porabskega slovenskega narečja. Vsa svoja besedila pišem v tej jezikovni zvrsti in zelo sem hvaležen, da je žirija to prepoznala ter nagradila.«

Dušan Mukič in predsednica Zveze Slovencev na Madžarskem Andrea Kovacs na podelitvi nagrad Porabskih liter

Tokratni soneti so nastali v posebni pesniški obliki. Kateri?

Dušan Mukič: »Želel sem ustvariti svojevrsten poklon Shakespearjevemu sonetu, štirinajstvrstični pesemski obliki. Shakespeare je pisal v jamskih enajstercih, jaz pa sem izbral trohejske deseterce. Veliko sem razmišljal o tem, da sem pravzaprav oblikoval posebno strukturo, ki bi ji lahko rekli porabski sonet – obliko, ki spoštuje tradicijo, a v slovenski pesniški prostor prinaša nekaj novega.«

Poleg oblike je posebna tudi vsebina, saj je izrazito porabska.

Dušan Mukič: »Tokrat sem želel ustvariti ljubezenski

cikel. O letnih časih sem že pisal porabske sonete, ljubezenske pesmi pa še ne. Obenem sem hotel postaviti literarni spomenik porabskim slovenskim naseljem. Lirski subjekt se prebudi na Verici – Ritkarovcih, kjer ni več ljubljene osebe. Zato se poda na pot in obišče vse ključne točke kraja, od zvonika do hiše s pečjo. Nato se odpravi po porabskih vaseh: v Andovce, Števanovce, Monošter, Slovensko ves, Sakalovce, Dolnji in Gornji Senik. Šele skoraj ob noči najde svojo ljubljeno, jo dvigne v naročje in jo odnese domov. To je tudi simbolična vrnitev k svojim koreninam – tja, kamor spada.«

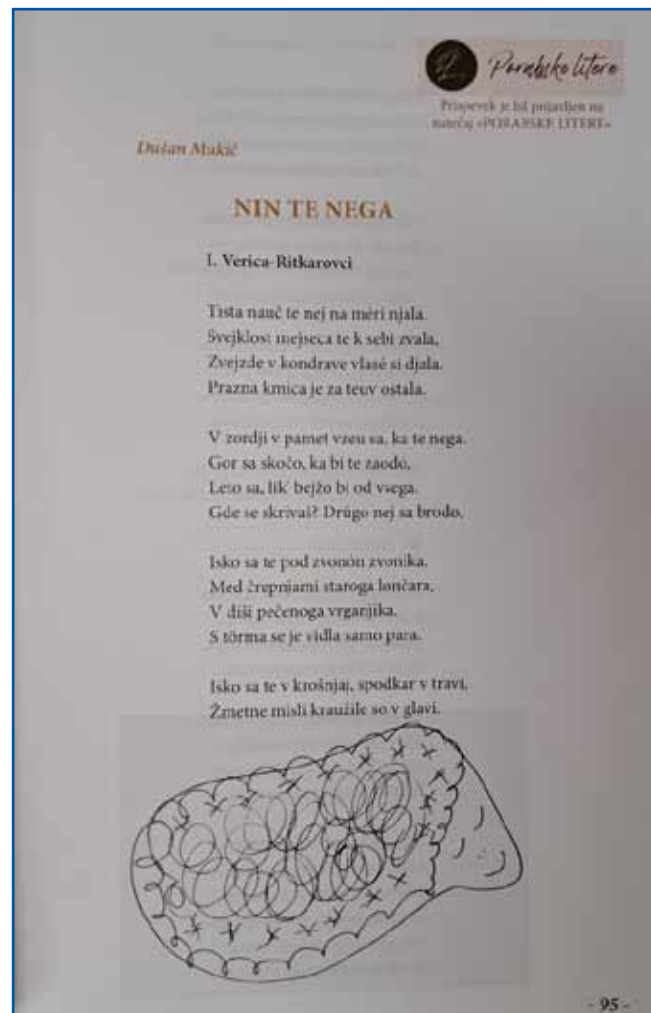
Pesem prepleta tudi pravljичne in zgodovinske elemente Porabja.

Dušan Mukič: »Lani smo delali na projektu Porabje z otroškimi očmi, kjer smo zbrali pravljice vsake porabske vasi. Te motive sem vključil tudi v svoj cikel. Denimo Črno mlako v Andovcih, Zlato tele v Slovenski vesi ali bitko pri Monoštru iz leta 1664. Želel sem povezati turistične znamenitosti, živo kulturno dediščino in zgodovinski spomin. Tudi vrstni red vasi ni naključen: tako sem razvrstil kraje, ko smo pripravljali osrednjo informativno stran slovenskega Porabja. Nastane lep krog, ki simbolno objame celotno pokrajino. Morda je na mojo odločitev vplival tudi porabski križev pot, ki ga zadnja leta obhajamo po vseh vaseh.«

Ste ustvarjalec, ki ne more brez pisanja. Razmišljate še o kakšnih drugih literarnih izzivih?

Dušan Mukič: »Približujem se abrahamu, čeprav še ni povsem blizu, in želim si, da bi pred 50. letom izdal svojo prvo pesniško zbirko. Urednik Franci Just mi je svetoval, da naj zbirka obsega 60 do 70 pesmi – kar je

V slovenskem knjižnem jeziku piše veliko izjemnih pesnikov, ki vrhunsko obvladajo izrazno moč knjižne slovenščine. Zakaj bi poskušal postati eden izmed mnogih, ko pa lahko ostanem edinstven? Trenut-

Pesem *Nin te nega* je objavljena v Porabskem koledarju 2026

veliko, a če ta moj današnji cikel šteje osem sonetov, potem sem jih že nekaj zbral. Povedal mi je tudi, naj se odločim, v katerem jeziku bom pisal. Moje pesmi so v gornjeseniški različici porabskega narečja, kar razume precej omejen krog ljudi. Po njegovem bi moral razmisliti, ali naj ostanem »gornjeseniški trubadur« ali pa preklopim v knjižno slovenščino.«

In vaša odločitev?

Dušan Mukič: »Ostajam zvest porabskemu narečju.

no sem edini, ki v Porabju in celotnem slovenskem etničnem prostoru ustvarja poezijo v porabsčini – in prav to me določa.«

In čeprav Dušan Mukič sam sebe bolj ali manj šaljivo poimenuje »gornjeseniški trubadur«, pa bi ga lahko brez težav poimenovali tudi »porabski Prešeren«. Mukič je namreč pesnik, ki sonetni formi vdahne življenje, in to celo v narečju – v jeziku, ki ga ima najraje.

Vida Toš

Advent – božič – nauvo leto v Sombotelu

Sombotelški Slovenci smo se na tretjo adventno nedelo (14. decembra) srečali, ka je sobota delaven den bila. Pa eške Licijovo. Za toga

dar, kakši je cajt tisti den. (13. december je januar, 14. december je februar in tak tadale.) Moja stara mati so vremen pred podnevom pa

angeu Gospaudov ozna-no Mariji in ona spočela od svetoga Dūha. V pesmi spejvamo refren: *Češčena si, Marija, je angelski glas, bo zadnja ura bila, Marija, prid' po nas.* Edna božična pesem pa o tome guči, kak se je Jezoš narau-do v Betlehemi. *Poslušajte, vsi lūdžé, sveti Jaužef v me-sto dé – se začne.*

En tau tiste naše stare do-manje pesmi smo tō zospelj-vali, štera pravi, ka *Malo smo zaspali, gda Jezoš mimo šeu. Gde mo ga iska-li, med dobrimi lūdmi.* Pri meši na nauvo leto se spejva stara madžarska pesem iz 17. stoletja (Ó, szép Jézus), štero je nekaj gnauk dojo-brno na našo rejč: *O, lejp Jezoš v etom nauvom leti.*

Po štrtoj pesmi nas je Alex Cserpnyák pofriško s krpa-čom in nam slovenski želo

Licijan kalendar kaže deževne mejsce v leti 2026:
III., VI., VII., VIII.

volo sem v petek zvečer v 12 listov lūka djala malo solí. Na Licijovo zrankma sem poglednila, v šterom listi je grato sau moker. Tisti mej-sec bau 2026. leta deževen (marciuš, juniuš, juliuš pa

popodnevi tō gorzamerkali. Za polonje-polonje mejseca so šatrivali.

Lani 14. decembra smo v Sombotelu spejvali advent-ne, božične in nauvolejtne pesmi vsi vküper s Som-

Alex Cserpnyák friška s krpačom in slovenskimi rečami

augustuš). Tak zdaj mamō sombotelski Slovenci Licijin kalendar za leto 2026.

Edno drūgo šatrivanje tō poznamo. Med 13. in 24. decembrom je 12 dni. Tau je ranč tak 12 mejsecov drūgoga leta. Vsikši den gorspišemo na svoj kalen-

botelskimi spominčicami vred. Pesem, štero že več kak 25 lejt spejvamo po cerkvaj v Sloveniji – z refrenom *Češčena si, Marija – je adventna.* Reči so iz molitve, štero molimo, gda zvonijo zrankma, podnek pa večer. Začne se pa tak: *Je*

zdravdje: *Zdravi bojte, friš-ki bojte v etom nauvom leti! / Dosta krūja, dosta vina, vse zavolé! / Dūšno zveličanje pa največ! Pa vsejm, šteri tau štete!*

Marija Kozar

Pod Srebrnim brejgom ...

... je že slejgen keden v pokojnom leti 2025 srečen biu. Tak je tisto »srečno v nauvom leti« že malo prva prišlo. Najprva se pri pacini pa dizli stavimo. V decembri je trikrat vse vküper »doj šlau«. Tau znamenüje, ka je bole falo gratalo. Samo dva dneva prva je leto 2026 naprej prišlo, je najbolje »doj šlau«. Pacin je za 5,2 centa bole falejši, dizel pa za 4,2 centa je doj šau. Tüdi oli za kúriti neje več tak dragi, malo več kak en evro za liter trbej plačati. Ja, rejsan lejpi dar za nauvo leto je naprej prišo. Kak so prejnji prajli, do 12. januara tak ostane. Srebrni brejg bi rad biu, ka tak prejk cejlōga leta 2026 ostane.

Trge bratovge, ena sestra, vsi iz držine Prevc na smučaj skačejo. Peter je najbaukši biu, depa v športno penzijo je odišo. Sestra Nika je med ženskami najbaukša, brat Domen pa tau leto kak bi se na nauvo naraudo. Kak so skakati začnoli, zvekšoga je vsigdar prvi biu. Od leta 1952 se Nauvoletna skakalna turneja 28. decembra začne, 6. januara se zgotovi. Ranč Domen Prevc si je 28. decembra 2025 cejlo konkurenco pokauro. Za nejvekšoga favorita vala, ka tau turnejo dobi. Če bi kak ovak bilau, tau bi že za malo senzacijo valalo. Srebrni brejg je trno veseli, kak mala Slovenija z eno držino baukše od cejlōga svejta na smučaj skače.

Srečko Kosovel (1904-1926) za velkoga slovenskoga pesmara vala. Ranč 100 lejt po njegvoj smrti se ga v Sloveniji z njegovim letom spaumnijo. Ministrstvo za kulturo na velke té projekt podpejra, steri se je v domanjōj Kosovelovoj krajini naraudo.

Dun se pri pejnzej moramo staviti. Dugo se je bojnalo, kak s tak zvanimi božičnicami (karácsonyi pénz) bau. Ja, premier Robert Golob je neka mejsecov nazaj vōzglaso, ka vsi v slūžbjaj pa tüdi penzionisti božičnice morajo dobiti. Ja, pejnzej dobijo. Do »guč bojne« je prišlo. Vsefele se je gučalo, tüdi lagvi guči so naprej prišli. Depa na konci vala, kak je povejdano bilau. Božičnico zvekšoga v vsej »stari« rosagaj Eu-na poznajo. Slovenija se na velke hapi, ka bi takša bila, tak vōgedala. Če božičnica k tomi kaj pomore, se zagnauk eške ne vej. Gvüšno bi se kaj drugoga moglo na baukše obranauti, ka bi tak bilau. Depa Srebrni brejg je veseli, ka tüdi tisti z menjšimi plačami so neka kcuž dobili. Aj se tau božičnica zove ali pa se tej pejnzej kak ovak povej.

Gvüšno, ka brezi kulture v našom drauvnom pisanji ne moremo. Leto 2026 je za Kosovelovo leto vōzglášeno. Velki pesmar Srečko Kosovel je samo 22 lejt živo, depa za njim je velko delo ostanolo. Takšo delo pesmara, ka se od toga na duge pa velke guči. Srebrni brejg dobro vej, gda kultura za najbolje naprej valaun gra-ta, se bole lepau pa srečno živé.

Miki Roš

Tomaž Kuhar je slavil 80. rojstni den

Z BANDO SO ŠPILALI TUDI NA VESELICAJ

Tomaž Kuhar, zborovodja varaškoga komornoga zbora, steri od leta 2005 deluje pod okriljem Zveze Slovencev na Madžarskem, je 13. decembra svetlu en lepi okraugli jubilej, vej pa je dojfudno 80 svejčk na rojstnodnevni torti: »V ednom kedni sam trikrat slaviu. Prva v nedelo z držino, med kednom pa po probaj ške s pevci mojih dvej zborov. Fajn so takši trenutki, gda si vzmemo cajt tudi za tau, ka se vküper poveselimo« Pau-leg komornoga zbora je namreč

ške zborovodja pri Starih Kovačih, zbora, v sterom popevlejo pevci, steri so inda svejta bili v Mešanom pev-

svetovne bojne z dekretom poslana za leranco v Tešanovce, gé sta se z očom tudi spoznala, po tistom pa sta šla oba

Tomaž, prvi z leve strani, z mamo, očom in tremi brati

včit na Goričko. Oča je meu v tistom cajti velke probleme z zdravdjom, meu je tuberkolo-
zo, in se je več lejt vračo. Leta

Z muziko se je srečo že v mlaješij lejtaj. »Moj oča, steri je biu samouk, je meu doma več instrumentov, tak gosli pa kitaro, od dejdeka pa sam daubo tamburico. Ovak pa je moj starejši brat prva trobento špilo, ges pa sam začno s klarinetom. Gda sam se vpiso na učiteljšče (tanítóképző), sam se začno včiti špilati na gosli.«

Po zgotovljeni osnovni šauli oziroma nižši gimnaziji v Püconcaj je prva steu, ka bi se vőzašaulivo za zobara, samo zavolo toga, ka je nej bilau penez, se je odlaučo, ka de na soboško učiteljšče in se vőnavči za škonika. »Gda sam šaulo zgotovo, sam že skor šau včit na Goričko, na gračko šaulo. Tistoga cajta je fejest falilo školnikov za glasbo. Profesor Močan je med drugimi tudi mene predlago, ka dem tau študerat na Pedagoško akademijo. In brž so mi zriktali tak štipendijo pa mesto v študentskom daumi, tak ka sam te šau v Maribor,« je ške raztolmačo sogovornik, steri je v tistom cajti biu tudi v enoj bandi, stera je špilala po veselica, gostüvanjaj in podobnih prilikaj. S penezi, stere si je tak prislüžo, si je te leko kakšno knjigo ali gvant küpo. Pauleg toga je vleti v Püconcaj na pošti delo. S piciklom se je okauli vozo in po več vesnicaj pošto talo.

Svoje prvo delovno mesto je leta 1968 daubo na rogašovski šauli, po enom leti pa je šau bliže Soboti, gé je te že njegva držina živela, in tau v Bakovce, od tam pa na prvo soboško osemletko, na steri je 16 lejt včiu glasbo: »Leta 1985, gda sam se malo navolo takšoga dela, so me nagučali, ka sam šau delat v varaški kulturni center kak programski vodja. Tistoga cajta sam začno tudi popejvati v mešanom pevskom zbori Štefan Kovač. Ka se slüžbe tiče, sam se po peti lejtaj odlaučo, ka mo vseeno rajši včiu glasbo,

in tak sam daubo priliko, ka dem včit mlajše na drugo soboško osnovno šaulo, gé sam osto vse do tistoga mau, ka sam šau v penzijo.«

Tomaž (v rokej drži kitaro) in njegva banda

Pauleg toga ka je dugo biu zborovodja zbora Štefan Kovač, je vodo več zborov, nej samo mlašečih na šaulaj, gé

družnično šaulo v Dokležovji. V toj vesnici je prejkvzeu mešani pevski zbor, v sterom je popejvala tudi domačinka, stera njemi je spadnola

v okau. Oženila sta se leta 1973 in mata dva sina, »starejšoga Aleša, steri je agrarni ekonomist in žive z držino pauleg Ljubljane, v Kamniki, in Urbana, steri žive v Murski Soboti. Aleš ma čerko Karolino, stera zdaj odi v deveti razred, in jo tudi muzika zanima. Ona špila na violončelo.«

Tomaž Kuhar se ne spravlja rad samo z muziko, liki rad rešavle

križanke, pa tudi na zemlejš rad dela. V ženinom rojstnom kraji majo že duga lejta gračenek, na sterom dosta vsega

Z ženo Martino, leta 2024, gda je za svoje uspešno delo na kulturnom področji daubo priznanje Mestne občine Murska Soboti.

skom zbori Štefan Kovač iz Murske Sobote: »Sam sem že kak pevec duga lejta popejvo pri tom soboškom mešanom pevskom zbori, sledkar sam biu devetnajst lejt tudi njegov zborovodja.«

Tomaž Kuhar je gorrasso na Pertoči, gé sta tak oča Ciril kak mama Magdalena včila na šauli. Mati, stera je bila Vogrinka, doma iz Kermedina, je bila na začetki druge

1956 so se preselili v Brezovce, gé so prva živeli v šauli, sledkar pa v enom rami, steri je biu namenjeni školnikom. Pauleg starejšoga brata Petra, steri gnesden žive na Češkom, ma sogovornik ške dva mlajšiva brata, Andreja in Pavla: »Že trnok rano, leta 1959, gda sam odo v sedmi razred osnovne šaule, je mati mrla. Po tistom se je oča ške gnauk oženo in tak mamo ške tri pousestre.«

Komorni zbor iz Monoštra je le lani proslavil 20. lejt svojoga delovanja.

je včiu, liki tudi tišinski oktet, pa tudi druge zbore, tak moškoga v Ljutomeri pa tudi Mešani pevski zbor Radenska iz Radenec, steri je leta 2013, po 34 lejtaj, enjo s svojim delom. Znamo, ka je iz toga zbora kar nekaj pevcev začnilo oditi tudi popejvat v varaški komorni zbor.

Ženo Martino je spozno v tistom cajti, gda je včiu na bakovski šauli, stera ma po-

pripauvajo.

Ob tom lejpom življenskom jubileji njemi, tudi v imeni njegovih pevcev, zaželem ške dosta zdravih lejt! »Duga lejta se že mamo fajn pa vüпам, ka de ške dale tak in mo lejko ške neka cajta vküper popejvali, « je na konci ške cujdau Tomaž Kuhar.

Silva Eöry
Kejpi: osebni arhiv
Tomaža Kuhara

OD SLOVENIJE ...

Leto 2026 prinaša Slovincem pet podaljšanih koncev tedna

V letu 2026 bo v Sloveniji med 15 dela prostimi dnevi kar osem praznikov lonca tedna, zato bo prostih delovnih dni manj kot leta 2025. Kljub temu se obeta pet podaljšanih koncev tedna. Novo leto smo začeli s prvim štiridnevni oddihom, saj sta bila prosta tako 1. kot 2. januar (četrtek in petek). Prešernov dan, 8. februar, bo v nedeljo. Spomladi bodo prazniki bolj radodarni. Dan upora proti okupatorju, 27. april, bo v ponedeljek, praznik dela pa bo prinesel še en podaljšan konec tedna: 1. maj bo v petek, 2. maj pa v soboto. Poleti bo manj priložnosti za oddih. Dan državnosti (25. junij) bo v četrtek, medtem ko bo Marijino vnebovzetje (15. avgust) v soboto. Jesen prinaša praznike ob koncu oktobra in na začetku novembra, vendar bosta dan reformacije (31. oktober) in dan spomina na mrtve (1. november) padla na konec tedna. Božič bo v petek, dan samostojnosti in enotnosti (26. december) pa v soboto. V prihodnjem letu bo v Sloveniji tako sedem dela prostih dni med tednom – trije manj kot letos.

Slovenija zaradi sodelovanja Izraela ne bo nastopila na Evroviziji

Na zasedanju Evropske radiodifuzne zveze (EBU) v Ženevi je postalo jasno, da bo Izrael letos lahko sodeloval na Evroviziji. Generalna skupščina ni odprla vprašanja izključitve katere od držav, temveč je potrdila izvedbo tekmovanja po obstoječem scenariju, ki vključuje le tehnične spremembe glasovanja. Predsednica uprave RTV Slovenija Natalija Gorščak je v nagovoru članicam opozorila na dvojna merila EBU, ki je po ruski invaziji na Ukrajino hitro izključila Rusijo, zdaj pa ne želi obravnavati Izraela. Izjavila je, da je EBU »talec političnih interesov izraelske vlade« in da Slovenija v imenu »20.000 otrok, umrlih v Gazi«, na Evroviziji ne bo nastopila, če bo tam sodeloval Izrael. Direktorica TV Slovenija Ksenija Horvat je dodala, da je RTVS že več kot leto dni opozarjala na spornost izraelskega sodelovanja ter na nevzdržne humanitarne razmere v Gazi, kjer delo tujih novinarjev ni mogoče. RTV Slovenija tako Evrovizije ne bo prenašala.

TRADICIONALNE KOLINE V SAKALOVCIH

Slovenska narodnostna samouprava Sakalovci je 13. decembra pri Etični hiši s

ogledali celoten potek kolin – od priprave mesa do izdelave tradicionalnih dobrot.

Po jutranjem žganju in krvni zlevanki (vérmálé) se je začela priprava ocvirkov,

poskusil na prireditvah leta 2026 po zorenju mesa.

Po delu je sledilo druženje ob domačih jedeh in toplih napitkih, kjer ni manjkalo smeja, pogovorov in dobre volje. Kljub slabemu vremenu so udeleženci uživali, organizatorji pa upajo, da je in tudi bo ta nova ideja pomagala krepiti skupinski duh med vaščani.

Program je bil financiran s pomočjo madžarske vlade ob podpori sklada Gáborja Bethlena. Za pomoč se iskreno zahvaljujemo Državni slovenski samoupravi.

tradicionalnimi kolinami zaokrožila leto 2025.

Od zgodnjega jutra so organizatorji vabili vse vaščane, da se jim pridružijo in skupaj obudijo lepe stare spomine. Domače koline danes redko doživimo, saj je sveže meso mogoče preprosto in ugodno kupiti v trgovinah, brez naporega dela, ki je bilo nekoč samoumevno. Namen Slovenske

Bolj izkušeni vaščani so z veseljem delili svoje znanje in spomine na čase, ko so bile koline pomemben družinski dogodek. Priprava prireditve je zahtevala veliko truda, saj so morali po vasi zbrati staro opremo, da so koline potekale kar najbolj avtentično ter se so čim bolj približale nekdanjemu načinu življenja.

Večji del prašiča je bil predelan, saj bodo domače krvavice, klobase, šunke

krvavic, mesnih klobas, tlačénke in drugih kulinaričnih dobrot. Medtem ko so moški skrbeli za mesarska dela, so ženske kuhale jeta, zelje in pečeno meso, da so se ob koncu dneva lahko vsi skupaj zbrali ob mizi in jedli pravo večerjo s kolin.

Organizatorji so mislili tudi na spomladanske pohode,

narodnostne samouprave ni bilo le ohranjanje tradicije, temveč tudi povezovanje prebivalcev ter približanje ljudskih običajev mlajšim generacijam.

Dogodek je potekal v prijetnem domačem razpoloženju. Obiskovalci so si lahko

in slanine prišle zelo prav na prireditvah in pohodih narodnostne samouprave v prihodnjem letu. Dela je bilo zato kar precej, med udeleženci pa so bili na srečo tudi izkušeni mesarji, čeprav je šlo le za enega prašiča.

zato so pripravili tudi veliko mesa za dimljenje. Slanine in šunke bodo še prišle prav ob druženjih in peki na prostem po gozdnih sprehodih, ki jih v Sakalovcih načrtujemo v prihodnjih mesecih. Zato ne obupajte: kdor je tokrat manjkal, jih bo lahko

Slovenska narodnostna samouprava Sakalovci se zahvaljuje vsem prostovoljcem, sodelujočim in obiskovalcem, ki so s trdim delom in obiskom pripomogli k uspešni izvedbi prireditve.

Noémi Illés

Že pred božičnimi prazniki smo dobili porabski prevod božične novele Istvána Feketeja. Prispevek smo nameravali objaviti v dvojni praznični številki časopisa, vendar se je žal nehote izgubil v uredniškem procesu. Novelo zato objavljamo v prvi letošnji številki. Avtorju se za napako iskreno opravičujemo.

Uredništvo

István Fekete:

DECEMBERSKA ZORDJA

Takšoga reda zordje tüje gratajo. Vöter ne klantiva, slamini küpi ne vandrivajo, süji drejvini listke ne lejčejo z mezevov na mezeve. Zvezde trepečejo, gda gledajo Zemlau, spaudnji svejt pa némo nastrgava, donk pa ne vzeme na pamet, ka slana adventno čütenje trausi na méke hrbte bregauv.

Nejnavadno rano se opérajó snene okenske oči ramov, žmejrijo v kmico, v poklückena grmauvdja od vejli gesenski rauž in gledajo lüknjasto grajko, štera je samo do tiste visine grajka, do kama sveklina segne.

Tü pa tam se opréjo kakše štaline dveri in pod žlebë, gde na pernatom vankiši gnejzda živéjo vrabli, pošlejo oblak, deneči po mlejki in senej. Zmejs pa spodkar nutprišüta ledeni naučni luft, zavolo šteroga se malo-ma écini ednoga zdravoga kene.

»Aj ti prinesém en šnajcek?« špotlivo pita Mátyás Bobori, zmejs pa z lübeznostjov gleda na telico, vej je pa lejpa in krepka, ali kak pravijo: nega takše mare v cejló vesi. Potom toga naprepri-vlečë svojo vöro, med numerami štere se vozi eden mali cug, ki v luft kršlá kondravi dim. Moški pogledne cvajgre in je malo poslúša tö, te pa pravi: »Huh!« Vile liči v kaut pa se paški tanut. Žena ma že sedi tam v künji. Sedi pa nika ne povej, če rejsan bi najraj kaj pravla ... »Edna minuta,« se lovi Mátyás, zavolo sile pa dojdari posanco s stola, štera

pa se ne stere. Vera gleda tisti trünčnjek, kak skauči ednoga na podi, te pa se zdravo dale potačka, in se čemeri na njega, ka se je nej strau. Na žmetni gorstane, in poberë posanco.

ka tau so trnok stare stubë.« Vera na žmetni stapa gor po stubaj, te pa spisti rauko od možá in pomalek odide na svojo mesto. Mátyás ostane ozajek, v senci stebra. Svejče že gorijo, diš kadila

Stari plebanoš je sé pa tá stapo pred oltarom, in Mátyás je mislo na čase, gda je eške dvornik biu. Tau je ranč nej tak davnik bilau. Ja, cajt táminé ...

Orgole so se zdaj že samo same s seuv pogučavale, kak liki bi vküppobérale molitve v cerkvi. Mátyása je zmrzilo, vej ga je pa nekak bodno.

»Serbus ...« In je zatok, ka je Mátyás čemerno nazaj pogledno, cujdau:

»... ti čemerikli!«

De so pa zvonci znauvič glas dali, dva brata sta dojpokleknila. In gda sta gorstanila, je Mátyás dugo vdardjo svoja kole-na.

»Ka pa deteti ime baude?« ma je s smejom šaušjno brat, ka bi ga dražo.

»Tak kak drügem falautom: Miklós. Depa pošteni katoličanjski človek se za tau ne zguči v cerkvi ... Poj z nama sledik.«

Potom tistoga se je Boža iža pomalek vöspraznila; na konci je s pazkov in zabrodjeno stapala Vera. Njeni obraz pa se je skor zasvejšto, gda je zaglednila dva brata ednoga pauleg drügoga. Obrnula se je, na žmetni je pokleknila in gda so vöstaupili s cerkve, je primlila Miklósa za lakët.

»Kam pa ti deš, Matyi?«

Vsi so se smedjali, in ženske oči so se napunile s skuzami, ki so bile venak od tiste rose, štero so nebeske visine poslale na prosëčo, indašjno molitev.

na domanje rejč obrno:

Dušan Mukič

Ilustracija: Marija Kozar

»Ne naginaj se preveč!«

»Vej pa eške na njau staupiš, kakši si ... Že tak ali tak zamidiva.«

»Leko déva.«

Vanej je svejt kmičen, depa nej mrzeu. Mátyás svojo ženo primle pod rokau, vej je pa poštija vlažna, na kra-ci pa maloga kraliča dobita na tronuš držine Bobori.

»Méno se nasloni na mé, poštija je škliska.« Déta. Tü pa tam pred njima brnijo posvejtke in ženski dobro spadne varna moška rauka. »Kak pa tau, ka se je tisti trünčnjek nej strau, vej je pa skočo tö! ... Rejsan neškeš sinej ime Miklós dati?« Mátyása rauka trša grata.

»Nej!«

Sledik pa tista rauka popisti.

»Tebé je zbantüvo, nej mené. Tak ka zavolo toga.«

»Donk je tvoj brat.«

»Tak tö nej! Na, tü skrb mej,

pomalek napravi toplaučo. Stare zastale méko visijo, klonckanje stopajov ostane na zvoščeni kamlaj, med stolicami valovi nikšo šuktivanje, kak liki bi zoreča pšenična paula šaušanjala med pijanjom sürkastoga zordjanskoga vötra.

Mátyás se nasloni na stember in brodi na dejte, štero bau. Brodi na svojoga očo, šteri je biu. Pa na krstitke. »Vrag aj vzeme toga Miklósa! – Odpüsti mi za rejč, Gospodne!« Rejsan, zakoj je skričo na Vero? Vej pa, kak dobro se čüje: Miklós. Miklós Bobori.

Depa zvonec zazvoni in brnenje orgol zgrabi misli kak reka drejvino listke. Kak če bi se zastale tö meknile, sulice svejšto so se kumas zdignile, kak liki bi stele prebodonti baldahin Visin in bi pesem bole najšla paut:

»Ronite, nebeske visine! ...«

... DO MADŽARSKE

Največji uspehi, neuspehi in škandali v letu 2025

Po mnenju anketirancev je bil v lanskem letu največji uspeh na Madžarskem Nobelova nagrada za književnost, največji neuspeh pomanjkanje aretacij v zadevi Madžarske narodne banke (MNB), največji škandal pa zadeva, povezana s pedofilijo v ulici Szölő.

Nobelova nagrada za književnost László Krasznahorkaiju je po mnenju Madžarov največji uspeh leta 2025 – je razvidno iz reprezentativne pozvedbe, ki jo je opravil Institut Publicus sredi decembra. Za največji uspeh jo je izbralo kar 48 odstotkov ljudi, na drugo mesto pa se uvršča razširitev oprostitev dohodnine za matere s 24 odstotki. Najpomembnejši politični dogodek leta 2025 je bil po mnenju ljudi pohod po vsej državi opozicijskega liderja Pétra Magyarja, ki komajda vodi pred srečanjem Viktorja Orbána z Donaldom Trumpom. Pot predsednika vlade v Washington so označili trije od desetih anketirancev, medtem ko je potovanje vodje Tisze po državi označilo kot najpomembnejši politični dogodek 32 odstotkov.

Pri ocenah je največji družbeni škandal leta z 39 odstotki serija kaznivih dejanj, znana kot primer v ulici Szölő. Na drugo mesto je prišla zadeva z javnimi sredstvi, izginulimi prek skladov Madžarske nacionalne banke (MNB). Po mnenju ljudi je na tretjem mestu največji družbeni škandal razkritje/kraja podatkov, ki jih je upravljal opozicijska stranka Tisza.

39 odstotkov Madžarov meni, da je bil največji neuspeh leta 2025 dejstvo, da zaradi izginotja javnih sredstev iz fundacij MNB ni bil nobene aretacije. 16 odstotkov jih meni, da je bil drugi neuspeh leta, da ni bilo dogovora o sredstvih iz EU, 15 odstotkov pa jih meni, da sta tretji neuspeh leta naraščajoča inflacija in upočasnitev gospodarske rasti.

MESAU Z MESAUM DJEJM

Že pa januar pišemo, te mejsce je tisti, steri je malo taši čuden. Človek nika dolazapre pa začne nika nau-voga, te mejsce je tisti, steroga vsikši ovak pre-žive. Depa eno, ka je pri vsem gnako, tašoga reda vzmemo najbola napamet, kak leto brž kaulak pride. S tejm, kak cejlo leto dnevi, kedni, mejseci dejo eden za drugim, s tejm se niške ne spravlja, niške nejma zataučasa. Zavolo toga je dobro,

ka mammo december pa svetke, tašoga reda se malo svejt pa ranč tak mi tō stavimo. Kak je svetila, ka je delala med svetkami, ka čaka od leta 2026, od tauga do nam zdaj tetica Anuška Ropoš pripovejda-li.

- Tetica Anuška, kak ste vi preživeli svetke, božič pa silvester?

»Vejš, zdaj ka sem že nej mlada, zdaj že bola tak po starom, depa nika ne morem prajti, ovak sem zdrava, samo me nodjé bolijo. Doma sem pomalek ta pekla perece pa tjōjala sem mesau, zato ka dja mesau fejest rada djejm, dja mesau z mesaum djejm. Dja zavolo cukra ne smejm krōja djesti, dja vcuj k mesa drūgo mesau moram djesti, laušo mesau vcuj k tūčnoma. Tau je zato dobro, ka se etak sūjo z masnim vred dola pučujšne.«

- Vi na božič vsigdar pečete perece?

»Dja vsigdar pečem, dočas mo ladala, mo pekla.«
- Tau je že rejdko, gde perece pečejo doma.

Anuška Ropoš, če rejsan ma že 88 lejt, se dobro tadrži.

»Vsikši je rad djej, samo delati niške neštje z njimi, bola je naletja vse gotovo v bauta tjōjpiti. Vejš, tau je zato nej malo delo, dočas ka je dolaomejši pa te še nalagati tō trbej, ka je fejest aklavo delo. Če se ne razmejš vcuj pa fejest nalaužiš, ranč tak leko zapraviš kak te, gda nega telko vročine, ka bi se perectje spekli.«

- Perece pečiti je več dela kak krōj pečiti?

»Malo je vejn več dela kak s krōjom, tōj ovakšo testau moraš narediti, bola tašo kak gda bukte pečeš. Depa najbola se tau šté, kak vōomejši, zato ka tau testau dobro moraš vōomejsiti. Dja še vōomejsim, bola vōomejsim kak mo' hči, zato ka dja ovak mejsim pa ona ovak mejsi. Zaman njim kažem kak trbej, ne baugajo, dja tak kaulak vrat dem po vajlindja, skurok tak kak če bi testau vōostrgo. Tau so mena pokojna Mlinarna Mariška

prajli pa pokazali, ka etak ležej se omejsi, nej so tak žeti, bola so raji.«

- Sto vam nalaga v peč?

»Dja sama nalagam, dja si sama drva vanej v sejnci nalečem pa te sin Joži mi notaprinese. Dja že vejn tjelko drv trbej pa ka vse morajo gnako kuste biti.«

- Vseeno je, če so borove ali bükove?

»Če so bükove ali akacija te menje trbej, ka te bola ico dajo. Dja že vrkar v peči vidim, če so cūgli bejli, te že več nej trbej nalagati, te že samo vaudjaldje (žerjavico) trbej tapopraviti.«

- Sto vse je koštavo te perece, ka ste je zdaj na božič spekli?

»Hči Eržika, sausedje, medicinski sestri Editi vsigdar enga spečem, drūgo pa nam ostane. Gnauk tōj en falat, gnauk tam en falat pa perectja so bilej pa ji nejga več, tak nagnauk vse sfali.«

- Kak je bilau pri vas na božič pa kak ste silvestrovali?

»Pa ka bi bilau, doma sem bejla, Boga sem molila pa k meši sem odla. Na silvester sem dja pezsgō (šampanjec) ranč nej pejla, vejš, gda sem ga pejla? Drūdji den na placi pred cerkvov pri popi. Na Nauvo leto den je pop na placi dva stola emo vōdjano, puna s posancami pa gda smo vō od meše prišli, te smo tam pežgō pili.«

- Na Nauvo leto so prišli k vam friškat?

»Prišla sta Adam pa mali David, drūdji več ranč ne odi v vesi. Pa kak bi odli, vej pa ranč nega pojbičov v vesi. Prvin so moji mlajši, gda so tak mali bili, tū vsigdar šli, bilau je tak,

ka v vesi tri, štiri bande so odle, tau zdaj že nega, zdaj je že friškanje fertik.«

- Zdaj, gda so prišli friškat, so meli reden krbač, tašoga spletenoga?

»Meli so, zato ka moj sin njim je spleto, on še vej krbač plesti na osen šibic,

Sin Joži je spleto krbač na štiri tjikle.

na štiri tjikle. Njema je Peterna Mariška pokazala, on je gnauk tau vido pa od tistoga mau plete.«

- Prvin je na Nauvo leto saused ūšo sauseda pozdravit?

»Pa vejš, ka so odli enga drūgoga pozdravlat, zdaj je tak, ka eden drūgoga videti neškejo. Dočas ka je nej bilau televizije, nejso bili računalniki pa telefoni je dobro bilau, te je lüstvo bola šlau eden do drūgoga, zdaj tauga že nega. Večer, ranč ka samo malo kmica grata, v ram se zaprejo pa nej vō pa nej nutra ne moraš titi, kak bi pa te saused leko prejšo. Na žalost zdaj taši svejt živemo.«

- Prvin je bila taša šega, ka so na Nauvo leto na štūdence korono djali, tau sem zdaj že tū nej vido.

»Vejn tri ali štiri lejta nazaj je pri nas še bila korona na štūdenci, letos smo že nej redli. Tau se je tak delalo, ka na mali borič smo pantlike gorazvezali pa te tau korono smo gorazabili na štūdenec, zato aj dobro, friško vodau ma pa aj vre-

tina nikdar vō ne posene. Zdaj že tašo v vesi ne vidiš, prvin so že vnoči, po paunauči na svoj štūdenec vōdjali korono, aj oni baudejo prvi, naj se drugi den s tejm leko hvalijo.«

- Bejla še kakšna drūga šega tū?

»Bejla, na sveti post (na dan b o ž i č n e g a večera) pred božičom so

kokaušom pšenico, žito, oves, kukrco, pa dejno vtjūpzmejšali. Podne na sveti post, gda smo se nadjeli, samo potistim so kokauši vōpistili pa te so tau semen njim vōpotorili, zaka so tau delali, tau že ne vejn.«

- Kakšno leto je bilau za vas lanjsko pa ka čakate od nauvoga leta?

»Lanjsko leto je tak kak bilau, nika lagvoga ne morem prajti, zadovolna sem bejla, samo aj tau tak ostane letos tō. Nika drūge želje nejmam, samo aj zdravdje mam, vej pa letos že v 89 leto staupim. Rada bi še vidla par lejt mojo pravnikico, kak gorazra-ste, telko je moja želja.

Karči Holec

Od inda v gnešnji čas

PRIPOVEJSTI O MENJE POZNANI ŽENSKAJ

Bila je zvezda, ka malo takši je v njenom časi bilau. Njena pripovejst pa nam od toga guči, kak leko tak velka zvezda brž vgasne. Takšni pripovejsti se v Hollywoodi leko zavole najde. Zalla Zarana je ranč tak obodila. Njena pripovejst se v Žužembergi začne.

Nemerno srce

Rozalija Sršen se je 16. julija leta 1897 narodila. Njeni ata je na birovi pi-sar biu, na velke so se selili. Tau je čas Austrijsko-vogrske monarhije biu, držina je ta šla, kama so glavaške zapovedali. Leko se je ranč zatoga volo Rozalija nin nej doma čutila.

gda prejk maurdja v Merko odide. V San Francisco je že njena tetica odišla.

Tau je ena od vnaugi fotografij, stere je Rozalija s seuv nosila. Kaulak ji je režiserom pa producentom talala, aj go vpamet vzememo.

Tak leko eden čas pri njej živé. »Tam prejk« se začne engliško rejč včiti, ka leko kak najprva v bauti dela. Za eden čas si telko prisluži, ka od tetice v Hollywood odide. 20 lejt sta-

šenki bilau, san si brodila. Že sam na kraji z vsikšim vüpanjom bila. Vse tisto, od koga sam senjala, je v meni na nikoj prišlo. Pa se je dun zgodilo. Leta 1918 me kcu k prvomi filmi pozovejo.

Tau je film Ogen na Yukoni biu. S tejm Rozalija Sršen kak prva Slovenka igralka na filmi v Hollywoodi grata. Depa že si je ménje vöminila. Kak bi se tau čülo; Rozalija Sršen? V engleškoj rejči se tau žmetno povej. Ménje Zalla Zarana si je dala. Zal(1) a po slovenski lejpa znamenüje. Zarana v njej domanjoj rejči kak zrankoma leko tumačimo. Kakoli je ménje vöminila, v njem je domanja rejč ostanola.

Po prvon filmi je drugi prišo, depa po svejti velki beteg ojdí. Španska gripa, zavolo stere je po svejti kaulak 100 miljauna lüjdi mrlau. Tüdi Zalla zbeteža. Domua k držini odide. Eno leto njoj je trbelo, ka je zdrava gratala. Nazaj v Hollywood odide. Kak vögleda, na njau so nej pozabili. Leta 1922 v dvej filmaj špila.

Zalla Zarana eden za drugin v filmaj špila. Leta 1923 v štiraj, ranč tak je leta 1927 bilau. Pomalek si je vnauge pajdaše najšla. Tüdi zatoga volo, ka so go poštüvali. Z vnaugimi je vküper na filmi bila.

Med njimi je Gary Cooper, v svojom časi je za najvejšo moško zvezdo filma valau. Zallo je kamera rada mejla, kak se tomi v svejti filma vej prajti. Vnaugi so z njau škeli v filmi vküper biti. Tüdi takšiva dva, ka njiva svejt kak

Stan pa Olio pozna. Rozalija Sršen ali Zalla Zarana je do leta 1929 v

Zalla Zarana v svojom prvom filmi, steri njoj je dveri v svejt filma na velke gor oupro. Malo ovak povejdano, Rozalija je svojo zvezdo najšla.

prejk dvajsti filmaj špilala. Zalla je v tak zvani nejmi filmaj bila. Leta 1927 se film z glasom narodi, v steri se guč pa spejvanje čüje. Tau je kariero Zalle

»penziji« lübezen svojga življenja spozna. Leo Lohman je bogati bautoš z železom biu. Na aveniji Fuller v Los Angelesi v njej vili živeta. Leta 1944 mauž Leo mrgé. V njoj se nigdar več lübezen ne obidi. Smrt moža go je trno bolela. Gnauk je prajla: Življenje brezi lübezni je kak vöra brezi fejdra (rugó). Zalla Zarana se nej za stejne nut zaprla. Eške tadale je golf špilala,

plavalala, ribe lovila, gejdila, na velke v teater ojdla pa filme gledala. Od smrti moža je doma vsigdar mejla dva maliva pisa.

Rozalija Sršen ali Zalla Za-

Tau je plakat njenoga prvoga filma po tejm, gda nazaj v Merko pride. Zalla na pravom kraji stodji.

V Ljubljani je oprvin film vidla. Kak vnaugi mladi je sama sebi obečala, ka v Merko odide. Od Hollywooda je senjala. Zaprav, sama sebi je obečala, ka nut v svejt filma pride. Rozalija je 17 lejt stara,

ra začne za svojo zvezdo ojditi.

Od tistoga časa je tak povejdala: Rejsan mi je žmetno bilau. Vsikši den sam od studiona do studiona ojdla. Depa dveri so mi zaprejte ostanole. Vse je

Stan Laurel pa Oliver Hardy, popularno Stan pa Olio, sta od Zalle velkiva pajdaša gratala. Vküper so golf špilali, se na velke družili.

dostavilo. Kak vnaugi iz Evrope so za engliški guč nej zavole dobri bili. Njena kariera se je zgotovila. Zalla je v deseti lejtaj zavole prslüjžila, ka je tadale brezi velke brige živela. V Hollywoodi si je vilo küpila pa se oženila. Že v

rana je vse do svoje smrti leta 1967 aktivno živela. Zmejs med drugimi zvezdami nej moga filma v Hollywoodi je pokopana. V Žužembergi pa eške kak dobro vejo, sto se je tam naraudo.

Miki Roš

ROKODELSKA DELAVNICA V IZOLI

Članici Društva porabski slovenskipenzionistov, Iluška Časar pa Iluška Dončec sta decembra 2025 bili na 12. rokodelskoj delavnici

Iluš Dončec je na delavnici delala medene figice.

v Izoli v hoteli Delfin. Tau delavnico je organizirala Zveza Društev upokojencev Slovenije. Na tau delavnico nas je pozvala Zdenka Bevc Škof, predsednica Rokodelske komisije ZDUS. Lajnsko leto so te dve števanovski ženski pa Marijana Fodor že bile na tom programu, dapa te smo samo pokazale eno razstavo iz papirnati rožic in božični okrasov iz kukarčnoga lupinja. Razstavo smo v sredo postavile, v četrtek sva pa z Iluškov Dončec spejvali porabske pesmi. Bilau je sploj lepau, pri razstavi je dosta lōjdi najgero bilau, kak se delajo te rože in okras.

Tau leto so nas tū pozvali na tau rokodelsko delavnico, samo že nej kak goste, litji kak redne člane Društva penzionistov iz Porabja. Delavnice so držale od 16. do 19. decembra. Naše ženske, dve Iluški sta z vel-

kim veseljom vzele, gda je prišlo vabilo. Lani smo bile kak gostje, letos smo pa na redni delavnicaj bile, tak ka sta Iluški vsakši den mogli redno delati taum, kama sta bili notra vtaldjeni. Vsi kšo društvo je melo eno malo razstavo, mi, kak porabski slovenski penzionisti, smo dobili edno mizo, gde so ženske vōpostavile svoja dela. Tau je cejli keden vanej bilau pa so leko poglednili vsi lidje, steri so v hoteli bili.

Ženske so moge v tistoj skupini delati cejle tri dneve, kama so je notravtali. Ena Iluška je bila pri skupini Barvanje in krašenje jajc. Druga Iluška je delala medene figice.

Pondejlak do dve vōre smo mogli ta priditi, ob tretjoj vōri se je začno program s pozdravi, po tistim so taprajli vsakšoma, ka de delo tiste tri dni. Potejm je bijo eden kratek kulturni program, gde je spejvala čudovite pesmi Zdenka Pinterič, stero je na gitari sprvajo njeni mož Andrej Pinterič. Z njimi smo se dobro vkup spoznali že lajsko leto, ka gda smo mi nastopali, je nas

gospod Andrej tū sprvajo na gitari. Tau leto sva srejdō ob petoj vōri spejvala z Iluškov porabske pesmi in je zdaj ranč tak z nami nastopau. Veseli smo bili, ka smo se pa srečali in smo vkūper nastopali. V torek se je v devetjoj vōri začnila delavnica pa držala do pau edne vōre, potistin ranč tak srejdō in v četrtek. Bilo je dvanajset skupin. Bilau je vsefele delo: pletanje košar, štrikanje, vōšivanje, rožice iz kukarčnoga lupinja. Skupine so tak vtjūppostavili, ka je vsikša takšo mogla delati, ka je nej znala ali pa štje nej delala. Tau pa zatok, aj se upokojenci vsefele leko navčijo pa doma v društvu leko pokažejo. Naši dve Iluški sta se zdaj tū nika navvoga navčili, takšno ka mo mi v društvu tū leko nōjcali. Mislim, tau

Iluš Časar je bila pri skupini, gde so farbali djaajca.

je sploj dobra ideja. Hvala lejpa za pozvanje Zvezi Društev upokojencev Slovenije. Vōjpam, ka do nas eštje gnauksvejta zvali, mi mo pa z velkim veseljom šli v Izolo.

Marijana Fodor

IZ NAŠE KÜNJE: LEŠNIKOV KIFLČKI

Pred mnogimi lejti, gda je mene še nej bilau na svejti, je moja mama živela v lejpi velki kuči srejdi Sobote.

Njeni oča je biu inženir, pa jim je tau kučo splanejro pa zazido. Ozadaj za kučo so meli brajde (lugas) pa mali park, v šterom so meli posajene lešnike. Tej lešniki so mami bili en takši spomin, ka je skaus, gda smo bili okauli na izletaj, poberala lešnike. Vsa kič je ob tom pripovedavala o lešnikaj v njihovom parki, pauleg pa povejdala še kaj smejšnoga iz svojih detečih lejti.

Sama mam najrajši lešnike v kakšni dobri čokoladi, naši doma pa nemajo nika prauti raznim pogačam, v štere skrijem lešnike. Takšni so tūdi danešnji kiflini, šteri so mejšanca lešnikov pa čokolade pa se nam topijo v lampaj kak puter.

Za kiflčke te nūcali:

- 360 g ostre mele
- 140 g mletih lešnikov
- 2 djaajci
- 2 vanili cukra (ges sam vzela tistoga z bourbonsko vanilijo)
- 250 g mejkoga putra
- 1/3 žličke soli

Glazura:

- 200 g čarne čokolade za kūjanje
- 2 žlici olja

Zamejstite testau, šteroga za kakšo vōro date počivat v hladilnik. Iz testa jemlete male kūpčke pa jih med dlanmi oblikūvlete v svaljke, svaljke pa v kiflčke. Položite jih na paper za pečti pa pečete na 180 stopinjaj približno 10-12 minut.

Za glazuro na pari raztopite čokolado z oljom tak, ka cejli cajt mejšate. Vrijke mrzlih kiflčkov namočite v čokoladno glazuro pa pistite, ka se čokolada strdi. Šteri čokolade nemate radi, lejko kiflčke skotate v cukri v praji.

Pa dober tek iz naše v vašo kūnjo!

Simona Rituper

RAZGIBAJMO MOŽGANE

SKANDINAVSKA KRIŽANKA

					AVTOR: MATJAŽ HLADNIK	ZAHVALA, HVALJENJE	DVOJNA ŠAHOVSKA POTEZA, ROŠADA	NAŠ PESNIK (JOŽE)	MAČEK	TURISTIČNO MESTO IN LUKA NA SEVERU KRKA	SEJALEC	VEČJI KOS DEBLA ZA SEKANJE DRV
					HROMOTA, OHROMELOST		8					
					PROSTORINA							11
					TRINATO DREVO, ROBINIJA					10		
					LAJANJE, LAJEŽ	3			OVRATNA PLETENINA IZDELOVALEC MODELOV			
					POSEL, SLUŽBA							
POMOČ: BAZILIKA OMISALJ PIPPO TONIKA	LONEC	KRAJ Z MEDUSKIMI TOPLICAMI	PRENANJE	ŽALOST PADEC				PRETIRANO MOŽAT MOŠKI STOPNJA V GLASBI				
ITALIJANSKI TV VODITELJ BAUDO	5					KORALNI OTOK KANADSKI PEVEC (BRYAN)					PREBIVALEC ARKTIKE	TATYINA
IZRABLJENOST						4	ODMEV ANIČA ZIDAR			9		
ODTIS STOPINJE V SNEGU						PESNIK ZAJC VRSTA IGLAVCA				SALMAN RUSHDIE ILOVICA		
NEKDANJI MONGOLSKI VLADAR					CERKVENA STAVBA IN ZAČIMBA NEDA UKRAĐEN	1						
GOSPODARSKI USLUŽBENEK							KEMIJSKI ELEMENT (K)	7				
VIR, ZALOGA, SREDSTVO		2					PRIJETEN, PLEMENIT VONJ			6		

Končna rešitev:

1	2	3	4	5	6	7	8	4	9	10	11	4
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	---

SLOVENSKI UTRINKI

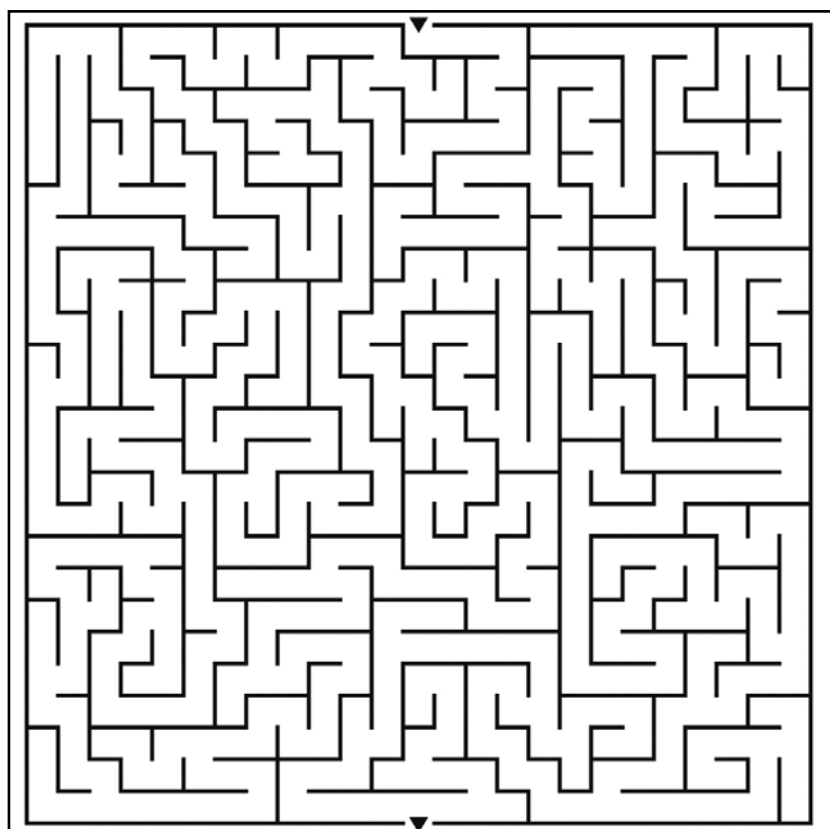
Nauvo oddajo Slovenski utrinkov si leko poglednete na televizijskom programu Duna TV v četrtek, 15. januarja, zrankoma v 6.52. Če zamidite, bau oddaja na programu znauvič na kanali Duna World gnaki den zadvečerka v 13.28.

Magazin leko kisnej vidite na internetnom atrejsi:
<https://mediaklikk.hu/musor/slovenski-utrinki/>
 Nutzakapčite tevene, mi vas čakamo!

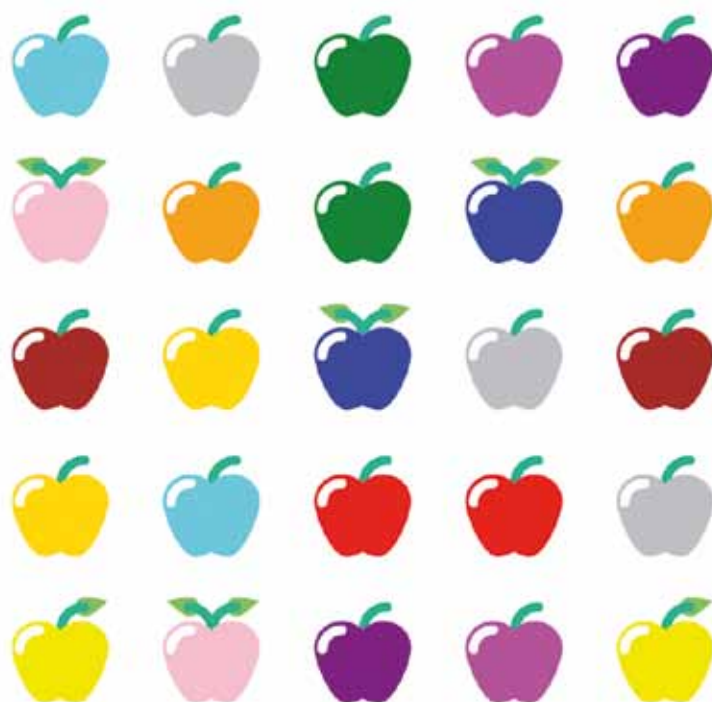
TV SPORED

Na naslednji povezavi najdete pregleden spored TV Slovenija 1 in Slovenija 2 za izbran dan:
<https://tvspored.delo.si/>

LABIRINT

JABOLKA IZ OZIMNICE

Med vsemi jabolki so tri povsem enake barve. Poišči jih!

Betlehemeške

Z nekaj otroki iz slovenske skupine Zvezdice iz monoštrskega vrta smo se pripravili na posebno priložnost. Spoznali smo jaslice (betlehemezés), ki je običaj v našem kraju. Z otroki smo se pogovarjali o tem, kdo in zakaj hodi po vasi. Na to smo se začeli pripravljati. Otroci so se z veseljem naučili besedilo. Na začetku smo imeli nekaj težav, saj besedilo ni napisano v knjižnem jeziku, ampak v narečju. Kljub temu so ga malčki hitro osvojili. Naučili smo se tudi dve pesmi. Kupili smo tudi majhne jaslice.

Otroci so težko dočakali dan, ko smo šli od skupine do skupine in smo ta običaj predstavili drugim skupinam. Na ta dan so z velikim navdušenjem prišli v vrtec. Oblekli smo se kot pastirji in se odpravili od vrat do vrat. Seveda otroci niso dobili denarja, ampak sladkarije. Bili so zelo veseli, da so lahko sodelovali. Jaz, kot njihova vzgojiteljica, sem bila tudi zelo ponosna na njih.

Zapisala:
Krisztina Gyécsek Zsöks
Slike in video
Romana Trafela

porabje.eu

Porabje

Tednik Slovencev na Madžarskem
Izhaja vsak četrtek

Založnik
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika
Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica
Nikoletta Vajda-Nagy

Naslov založnika in uredništva
HU-9970 Monošter/Szentgotthárd, Gardonyijeva ul. 1
T: 0036 94/380 767
E: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk
TOPnet, d. o. o.
Kupšinci 49d, 9000 Murska Sobota, Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Urad predsednika Vlade Madžarske, oddelek za
narodnosti, Zveza Slovencev na Madžarskem
ter Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v
zamejstvu in po svetu.

Letna naročnina za Madžarsko 2.600 HUF,
za Slovenijo 22 EUR, za druge države 52 EUR oz. 52 USD.

Številka bančnega računa:
HU75 11747068 20019127 000000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

Vabilo Meghívó

Zveza Slovencev na Madžarskem

A Magyarországi Szlovének Szövetsége

vas vabi na

SZLOVÉN BÁLT

SLOVENSKI PLES,

rendez,

ki bo

melyre szeretettel várjuk Önöket

7. FEBRUARJA 2026,

2026. FEBRUÁR 7-ÉN

OD 19. URE NAPREJ,

19.00 ÓRAI KEZDETTEL

V HOTELU LIPA V MONOŠTRU.

A HOTEL LIPÁBAN

ZA GLASBO BO POSKRBELA

SZENTGOTTHÁRDON

SKUPINA DUO SAVANA (SLOVENIJA)

Zenél: DUO SAVANA Szlovéniából

PRIZNANJE ZA NARODNOSTI OBČINE MONOŠTER

Magdolna Meggyes (Hugi) je ob koncu leta prejela Priznanje za narodnosti Občine Monošter, ki ga je na decembrski seji mestnega sveta izročil župan Gábor Huszár.

Nagrajenka se je rodila v slovenski družini. Kot hči slovenskih staršev je že od otroštva vsrkala znanje in ljubezen do slovenskega jezika ter spoznala slovenske običaje in kulturo. Otroštvo in šolska leta je preživela v Slovenski vesi, kjer živi še danes. Veliko deluje v korist slovenskega prebivalstva,

ki živi v Monoštru in njegovi okolici. Še danes je dejavna varuhinja slovenskih tradicij.

udeleženka in pomočnica pri slovenskih svetih mašah.

Ohranjanje, negovanje in prenašanje slovenskega jezika, kulture in tradicij na prihodnje rodove ji je pri srcu, zato se lahko slovenska skupnost nanjo vedno zanese.

V zasebnem in javnem življenju s ponosom priznava svoje slovensko poreklo, ki ga razume kot vrednoto. S svojo osebnostjo si prizadeva to posredovati tudi drugim in v njih krepiti slovensko za-

vest. To miselnost prenaša tudi v družini, saj njeni otroci in vnuki sledijo njenemu zgledu.

Nagrajenki v imenu našega uredništva iskreno čestitamo za priznanje.

Je aktivna članica Slovenske narodnostne samouprave Slovenska ves/Monošter in celotne slovenske skupnosti. Pomembno ji je tudi ohranjanje verskega življenja v maternem jeziku. Je stalna

Uredništvo